

ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ
ΔΙΑΡΚΕΙΑ: 45΄

ΜΕΡΟΣ Α΄

(ΜΟΝΑΔΕΣ 10)

Ι. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κώστας Ταχτσής, «Ζήτημα ιδιοσυγκρασίας» (απόσπασμα)

Η κυρία Μίνα μπήκε στην τάξη, κι αμέσως όλοι σηκώθηκαν όρθιοι.

«Καθίστε κάτω», είπ' η κυρία Μίνα, και κάθισαν πάλι στα θρανία τους. Αυτός καθόταν στο πρώτο θρανίο, γιατί ήταν κοντός.

Η κυρία Μίνα ακούμπησε την τσάντα της πάνω στην έδρα, μα δεν έβγαλε το παλτό της, ούτε τη γούνα της, γιατί έκανε πολύ κρύο.

Η γούνα της ήταν αλεπού. Τα μάτια της κυρίας Μίνας έμοιαζαν πολύ με τα γυάλινα μάτια της αλεπούς, μόνο που ήταν πιο μεγάλα και γουρλωτά.

Ήταν κακιά γυναίκα. Δεν τον χώνευε. Ίσως επειδή είχ' έρθει απ' άλλο σχολείο. Ή επειδή ήταν κοντός. Περισσότερο απ' όλους αγαπούσε τον Μποζέλη, πού 'ταν το πιο ψηλό παιδί της τάξης. Κάθε φορά που τέλειωνε η κιμωλία στη μέση του μαθήματος, εκείνον έστελνε στο γραφείο του διευθυντή να ζητήσει άλλη. Και προχτές πού 'χε πονοκέφαλο κι ήθελε να πάρει ασπιρίνη, τον Μποζέλη έστειλε στην επιστάτρια να της φέρει νερό.

[...] Δεν είχ' ανάγκη ν' αντιγράψει. Ήταν καλός στην αριθμητική. Ούτε είχ' ανάγκη να κάνει πρόχειρα τις πράξεις. Μπορούσε να τις κάνει και με το μυαλό του.

Έξι εννιά;

Μμ... Αυτό το μπέρδευε πάντα.

Πέντ' εννιά σαρανταπέντε, έξι εννιά πενηντατέσσερα. Γράφουμε το τέσσερα και κρατάμε πέντε. Πέντε. Να μην το ξεχάσει.

Τρεις οχτώ εικοστέσσερα –και πέντε; Εικοστέσσερα και πέντε, εικοσιεννιά.

Το μυαλό του δούλευε γρήγορα. Ένιωθε λιγάκι σα μεθυσμένος. Σα να μην είχε σώμα. Μόνο το κεφάλι του, και το χέρι του πού 'γραφε.

Τέλειωσε.

Έριξε μια ματιά γύρω του.

Οι άλλοι έγραφαν ακόμα.

Σηκώθηκε και πήγε γρήγορα στην έδρα.

Η κυρία Μίνα σταμάτησε το διάβασμα, και τον κοίταξε ξαφνιασμένη. Της φάνηκε βέβαια λίγο περίεργο που, απ' όλη την τάξη, αυτός είχε τελειώσει πρώτος.

«Τέλειωσες κιόλας;»

«Μάλιστα.»

Της έδωσε την κόλα.

Η κυρία Μίνα έριξε μια ματιά και χαμογέλασε. Χαμογέλασε παράξενα.

«Καλά. Πήγαινε στην αυλή.»

[...] «Είδατε τί γρήγορα που πλάκωσαν οι ζέστες;», είπ' η κυρία Περεσιάδη στη γιαγιά. «Θα πάτε πουθενά φέτος;»

«Ήθελα να πάω στην Αιδηψό* να κάνω μερικά μπάνια», είπ' η γιαγιά. «Δυστυχώς, είναι η τρίτη χρονιά, ο εγγονός μου έμεινε μετεξεταστέος στα μαθηματικά, και πρέπει να κάτσουμε στην Αθήνα να προγυμναστεί.»*

«Α, τον καημένο», είπ' η κυρία Περεσιάδη.

«Τι να κάνουμε», είπ' η γιαγιά. «Από μικρός που ήταν, και πήγαινε στο Δημοτικό, δεν τ' άρεσε καθόλου η αριθμητική. Έμοιασε σε μένα και στη μάνα του. Είναι, καταλαβαίνετε, ζήτημα ιδιοσυγκρασίας.»

Κώστας Ταχτσής, *Τα ρέστα*, Αθήνα, Εξάντας, 1988.

*Αιδηψός: παραθαλάσσια κωμόπολη της Εύβοιας, διάσημη για τα ιαματικά της λουτρά,
*να προγυμναστεί: να κάνει εντατικά μαθήματα, συνήθως ιδιαίτερα

ΕΡΩΤΗΣΗ Β1

Να παρουσιάσετε τη στάση της δασκάλας απέναντι στους μαθητές της και να εξηγήσετε γιατί η επίδραση της συγκεκριμένης εκπαιδευτικού ήταν καθοριστική για την πρόοδο του πρωταγωνιστή. Να τεκμηριώσετε με αναφορές στο κείμενο. **(μον. 10)**

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 20)

II. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ανδρέας Λασκαράτος, «Ο κακός μαθητής»

[...] Τούτος [ο μαθητής των κατωτέρων εκπαιδευτηρίων], ως επί το πλείστον, δεν εννοεί και δεν εκτιμά την αξίαν της μαθήσεως. Πηγαίνει στο σχολείον, επειδή εσυνήθισε έως από νήπιο να πηγαίνει· επειδή οι γονείς του τότε θέλουνε να εξακολουθεί να πηγαίνει, και επειδή βλέπει που και τ' άλλα παιδιά πηγαίνουνε. Αλλά στο σχολείον του γυρεύει κάθε άλλο, παρά να μάθει.

Η κλάση* δι' αυτόν είναι ένα είδος συνεταιρισμού, όπου εντός ολίγου και αυτός συνεταιρίζεται. Και επειδή σ' εκείνην την ηλικία τα αισθήματα και τα φρονήματα λίγο διαφέρουν μεταξύ των συμμαθητών, δεν θ' αργήσουνε συμφωνούντες να εύρουνε πως οι εορτές, και κάθε άλλο που ελευθερώνει από την αηδία του μαθήματος, είναι ευτύχημα, [...].

Δεν φθάνει. Εντός του σχολαστικού* χρόνου τα εκπαιδευτήρια έχουνε διακοπές, κάποτε από πολλές ημέρες, και το καλοκαίρι μίαν από μήνες. Ο δε τοιούτος μαθητής, σ' όλες όσες διακοπές, δεν ανοίγει ποτέ βιβλίο.

[...]

Επειδή δε, πηγαίνοντας εις το σχολείον, μόνος του σκοπός είναι να πει το μάθημα και αν δυνατόν να περάσει, κάθε απάτη προς τον καθηγητήν του είναι χρήσιμη, και τη μεταχειρίζεται προθύμως.

Εις δε τες προετοιμασίες του διά τες εξέτασες της χρονιάς, ο κακός μαθητής, αντί να βαλθεί να συνάξει με τον νουν του όλες τες γνώσεις, οπού εις τον σχολαστικόν χρόνον

απόχτησε, και να τον οικειοποιηθεί στον εαυτόν του διά της επανειλημμένης μελέτης, ετοιμάζει μόνον καλά-κακά τα μέρη εκείνα, που σε κάθε βιβλίο νομίζει πιθανόν να εξετασθεί· και καλεί διά την στιγμήν της εξετάσεως μαθητάδες φίλους του, οι οποίοι στεκόμενοι οπίσωθ' του τον βοηθούν κρυφά στες απόκρισεις.

Με τούτον τον τρόπον ο τοιούτος μαθητής ελπίζει να περάσει. Αν δε αποτύχει,... οι καθηγηταί τον αδικήσανε!

Αλλ' ο τοιούτος μαθητής αξαίνει* αμαθής. Και όταν εις ανδρικήν ηλικίαν, είναι ανίκανος και ανάξιος διά κάθε εργασίαν. Συγκαταλογίζεται* με τους χυδαίους* και δεν έχει να προσμείνει παρά την αφηφισίαν* των συμπολιτών του.

A. Λασκαράτος, *Ιδού ο άνθρωπος*, Αθήνα, Πελεκάνος, 2005, σσ. 123-124.

*κλάση: τάξη

*σχολαστικός: σχολικός, ιδιωματική λέξη

*αξαίνει: μεγαλώνει

*συγκαταλογίζεται: συναριθμάται

*χυδαίοι: εδώ οι αγράμματοι

*αφηφισία: περιφρόνηση

ΕΡΩΤΗΣΗ Β2

α. Στα αποσπάσματα «Ζήτημα ιδιοσυγκρασίας» και «Ο κακός μαθητής» πρωταγωνιστής είναι ένας μαθητής. Να αναφέρετε ποια γνωρίσματα έχει ο κάθε ένας από αυτούς, επισημαίνοντας τη βασική τους διαφορά. **(μον. 8)**

β. Να αναφέρετε σε ποιο ρηματικό πρόσωπο γίνεται η αφήγηση σε κάθε ένα από τα δύο κείμενα και να εξηγήσετε σε ποιο από αυτά ο αφηγητής παρουσιάζει τον μαθητή με περισσότερη αυστηρότητα και χιούμορ. Δικαιολογήστε. **(μον. 12)**

ΤΕΛΟΣ